

Պ Ա Տ Ե Ր Ա Ձ Մ Ը

Ա. 209ԱՆԵԱՄԻՈ

«Հրաշքեր»-ին Ա. խաղարկուք-ի մասին առիթով

Տեսայ թէ ինչպէս ճիշտ մարդոց նման
Կը մեռնին դիւղերն, կ'իյնան քաղաքներն,
Թէ ինչպէս անհուն տառապանքի մէջ
Կ'այրին նաւաշատ հրակայ քարափներն:

Մոռցած ամէն ինչ, ե՛ւ կեանք ե՛ւ աշխարհ,
Հոգիս նետեցի գըրոհներու մէջ.
Ու երբ մարտնչման ես բովէն դարձայ,
Միտն իմ երգեմնի ինձ օտար գըտայ:

Հզոցացի իմ մէջ նախ ցաւ, ապա դուրս,
Յուզման մէջ լըստող մըրլըտուք եւ կոծ,
Հըրըդդիւններու աւեր եւ մըրրիկ՝
Մթապններուն տակ կատղած ձիւրու:

Խոր գիշերներէն, անյոյս եւ պղըրդ,
Անցնի՛ն ես տեսայ հրեայ ջոյրիին,
Որուն աջ կողքին Մահն էր կը քալէր,
Իր ջըղուտ ձեռքին մանգաղ եւ զրին:

Ինքնիրմէս ելած, մագերըս 4ովին,
Երկեցայ երկար լուսինն տակ տըռոյն.
Յիշեցի աքսորն եւ լախար Թուրքին,
Ապա շղթայուած ձեռքերն հայ մարդուն:

Ալեկոծման մէջ ցատկն եւ վշտի,
Միտըս փշրեցաւ ժայռներուն դիմաց.
Իմ դիմաց Մարդն էր կանգնած միշտ ոտքի,
Դաժա՛ն ինձի պէս, անողորմ եւ ցա՛ծ:

Մատներուս վըրայ ստեցաւ արիւնն.
Եուրջըս, իրար կից կեանքերու շիջած
Շարահն էր կ'ելէր դէպ՝ երկինքն անհուն,
Ուր կ'այարին, կ'ըսէն, Յիսուս եւ Աստուած:

Ու երբ Գերմանեոյ զօրքերը հասան
Դէպ՝ կողկաս, դարձաւ, չեմ գիտեր ինչո՛ւ.
Յիշեցի ես Թուրքն, անոր հորդաններն
Մեր երկրին վըրայ քալող խումբ առ խումբ:

Ու ես ըզգացի որ ոտիւն դէմ
Կ'ելէր հայ գինուորն. կ'ելէին ժայռերն,
Կ'ելէին դետերն եւ որոտման մէջ
Քանծած եւ արած ահարկու լեռներն:

Ուրմաներու մէջ հողմածեծ եւ խեռ,
Կեանքըս մաշեցաւ տակաւ կէս առ կէս.
Ձիւնոտ փոսին մէջ իմ հայրենիքս էր
Կողքիս երկընցած պարզ գինուորի պէս:

Պարզ գինուորի պէս մենք իրարու հետ
Ապրեցանք այսպէս զէն ու զարդի մէջ.
Մեր ներսիդին մերթ Մասիսն էր ներկայ,
Մերթ ալ Արաքսի շառաչն անհեթեթ:

Մեր երակներուն հրկիզման մէջէն
Անցան շարք առ շարք մեծ արշալույսներն,
Որոնց լոյսին տակ Հայոց աշխարհն էր
Գարնան մարդին պէս ծաղկեալ քնքշօրէն:

Ապա լըսեցինք երգե՛ր յաղթութեան,
Որոնց որոտը կ'ելէր եւ կ'իջներ
Ամպոտ օրուան մէջ իր խուժներուն դէմ
Անվերջ խորտակուող անհաշտ ծովու պէս:

Անհաշտ ծովու պէս խուռներած եւ հո՛ծ,
Տեսանք մեր երկրին աղջիկնե՛րն որոնք
Կ'անցնէին մարտի դաշտներէն անշէջ,
Վե՛ր բըռնած ռազմի դըրօշն օդին մէջ:

Ապա մենք տեսանք ժայռի՛ր իրար կից,
Ճակատներն պայծառ եւ ալքերնին թաց,
Որոնց անքըթիթ նայուածքն էր այդ օր
Լոյսի պէս խորունկ եւ վա՛ռ սիրոյ պէս:

Եուրջներն տեսանք դէմքե՛ր խնդութեան,
Տեսանք վերջապէս ժպտին հայ մարդուն.
Այդ օր մեզ համար մեր խըրմամաններն
Ո՛չ ձին ունեցան եւ ո՛չ ալ արեւն:

Ու երբ օրն հասաւ լուսինն դէմ ոսկուն,
Տեսանք վերջապէս ժպտին հայ մարդուն.
Անցնին հոյլ առ հոյլ, դանդաղ ու վրսեմ,
Մեր անձաւորեման սէգ արծիւներուն:

ԱՐԱՄԱՏԻՍ ՍՐԱԳԹԱՆ

Միլամո, 1 Դեկտ. 1948